

Edito (Oikos 12)

Het einde van de consensus

Enkele dagen geleden is de grote WTO-top in Seattle uitgelopen op een mislukking. Er werd geen overeenstemming bereikt over een agenda voor een nieuwe onderhandelingsronde over het verder vrijmaken van de wereldhandel. Is het een mislukking? Dat hangt er maar vanaf van welke kant je het beziet: een mislukking voor wie? Een goed jaar geleden konden we reeds meemaken dat het MAI, een internationale overeenkomst over de bescherming van investeringen, werd afgeblazen. De ngo-wereld heeft daarvoor goed werk geleverd, en ook Oikos deed zijn bescheiden duit in het zakje. Maar alles bij elkaar bleef deze belangrijke gebeurtenis van de wereldpolitiek toch nog een zaak van ingewijden, ze bereikte niet het grote publiek. Een jaar later waren we getuige van het massaal en goed georganiseerd protest in de straten van Seattle. Ik wil hier niet de analyse maken van alle partijen en belangen die in het geding zijn. Daarover vind je vanalles geschreven, en het laatste woord is daar zeker nog niet over gezegd.

Eén ding wil ik hier in ieder geval naar voren halen: de grote consensus is voorbij! Die van "het einde van de geschiedenis". Die van de vrije markt als enig mogelijke basis van een democratische samenleving. 10 jaar na de val van de muur klinken opnieuw de stemmen die zeggen dat kapitalistische vrije markt ook uitbuiting is van mens en natuur. Of vrijhandel de evidente weg is om de kloof tussen Zuid en Noord te dichten, staat opnieuw ter discussie op de internationale politieke agenda. Er is opnieuw politiek, en niet alleen economie. We zien in de commentaren in de media natuurlijk allerlei pogingen opduiken om de concensus vooralsnog te redden. Maar voor mij start het nieuwe millennium zonder meer hoopvol. De geschiedenis gaat verder!

Ook Oikos probeert dat verhaal verder mee te schrijven, en daarbij de hand aan de pols van de geschiedenis te houden.

Zo vinden we de problematiek van de vrijhandel geïllustreerd in het stuk van Chris Dutry over de bossen. Een vrije wereldmarkt blijkt nefast voor het behoud van het mondiale bospatrimonium.

Ook het interview met Wolfgang Sachs sluit goed bij het bovenstaande. Wellicht verwijst de vraag naar 'ontwikkeling' naar een meer fundamenteel gezicht van de maatschappelijke consensus. En door de lancering van het begrip 'duurzame ontwikkeling' zijn de wereldelites erin geslaagd om het debat over duurzaamheid in te kapselen. "Het is niet meer antagonistisch." Basisbewegingen moeten volgens Sachs opnieuw definiëren waar ze voor staan. Misschien was Seattle daarin een belangrijke stap. Maar dat was na het interview.

En dan is er ook die andere grote consensus die deel uitmaakt van het ontwikkelings- en vooruitgangdenken: dat we wetenschappers en technologen moeten laten doen. Zij zijn immers de scheppers van ware en zekere kennis, en zo van nieuwe menselijke mogelijkheden. De samenleving hoeft er enkel op toe te zien dat die goed gebruikt worden. Aan de hand van het Menselijk Genoom Project stelt Jason Scott Robert fundamentele vragen bij deze gangbare opvatting over wetenschap. Kennis is niet automatisch 'goed'. Dat moet aangetoond worden. En dat heeft zo zijn gevolgen voor het onderwijs in de wetenschappen.

Ook met het stuk over het genetisch inplanten van een terminatorsysteem in zaden zitten we in dezelfde sfeer. Aan 'dood' is blijkbaar niet alleen door de bewapeningsindustrie te verdienen! En louter economische motieven blijken een voldoende argument voor bepaalde wetenschappelijk-technologische research. Levert het ook 'goede' wetenschap op? Ik laat het oordeel aan de lezer.

Tenslotte vergeten we onze literaire rubriek niet. Waarschijnlijk brengt Guido Van Meir nog te weinig relativerende ironie tegenover de veel te grote woorden in de rest van uw Oikos, leesplezier is er sowieso.

Dat in dit edito een andere hand de pen voert heb je natuurlijk al lang gemerkt, en was in het vorige nummer overigens al aangekondigd. Een woord van dank aan Dirk Holemans is hier nu wel op zijn plaats. Hij heeft er met zijn doorzettingsvermogen een zeer belangrijk aandeel in dat Oikos met het afleveren van dit nummer 12 drie jaargangen waar kon maken. Beschouw de bespreking van zijn boek *Ecologie en burgerschap* in dit nummer als een eresaluut.

Er zijn ook enkele nieuwe gezichten voor te stellen. Jack van Dijk van IPE, de studiedienst van Agalev, heeft het redactiesecretariaat op zich genomen, en Joke Vandenabeele is de redactie komen vervoegen. Welkom in de ploeg. Van de versteviging en diversifiëring van de redactie wordt verder werk gemaakt. En ondertussen bereiden wij ons voor om Oikos een nieuw elan te geven. Het resultaat zie je over enkele maanden.

Jef Peeters